

До
доц. д-р Тодор Чобанов –
заместник-кмет на Столична община

От
Денница Каназирева, родител
и жител на Столична община

СТАНОВИЩЕ

Относно: Изменение и допълнение на Наредбата за прием на деца в общинските детски градини и в подготвителните групи в общинските училища на територията на Столична община, приета от Столичен общински съвет с Решение № 82 по Протокол № 48 от 22.02.2018 г., изм. и доп. /отстраняване на техническа грешка/ - Решение № 270 по Протокол № 52 от 26.04.2018 г., изм. и доп. — Решение № 510 по Протокол № 58 от 26.07.2018 г., изм. /отстраняване на техническа грешка/ - Решение 641 по Протокол 59 от 13.09.2018 г., изм. и доп. - Решение № 69 по Протокол 70 от 14.02.2019 г., в сила от 18.03.2019 г.

Уважаеми доц. д-р Чобанов,
Подавам настоящото становище във връзка с провеждащите се обществени консултации под формата на „Писмени консултации“ с предмет „Изменение и допълнение на Наредбата за прием на деца в общинските детски градини и в подготвителните групи в общинските училища на територията на Столична община, приета от Столичен общински съвет с Решение No 82 по Протокол No 48 от 22.02.2018 г., изм. и доп. (отстраняване на техническа грешка) – Решение No 270 по Протокол No 52 от 26.04.2018 г., изм. и доп. – Решение No 510 по Протокол No 58 от 26.07.2018 г., изм. (отстраняване на техническа грешка) – Решение 641 по Протокол 59 от 13.09.2018 г., изм. и доп. – Решение No 69 по Протокол 70 от 14.02.2019 г., в сила от 18.03.2019 г.“

Извинявам се за дългото становище, но тук ще засегна цялостната работа на системата за децата в предучилищна възраст и ще използвам и чужди становища, за да не се налага да пренаписвам едно и също мнение, разтягайки до безкрайност едно и също мнение. Много се надявам да се обърне внимание на това, поне малко повече отколкото на постъпилите предложения и становища за изменение и допълнение на Наредба за прием на деца в общинските детски градини и подготвителни групи към училищата от изминалата година, където много от нас – родителите оставиха надеждите си, но получихме по едно „Не се приема.“ ...

Изменение по отношение на критериите за прием следва да включва и изменение на Правилата за приемане на деца в общинските самостоятелни детски ясли, детски градини и като цяло на деца в предучилищна възраст на територията на Столична община. Такова разминаване би било объркващо за родителите, особено за тези родители, които имат две деца, кандидатстващи за места в различни по вид заведения.

На следващо място приветствам идеята да бъде включен критерий за уседналост на родителите. В същото време намирам, че така предложените критерии следва да бъдат преработени.

Считам, че следва да бъде предвиден критерий за близост до детското заведение. В настоящата ситуация е пълно с деца, които заедно с техните родители, са принудени да пътуват разстояния от по няколко километра, вместо да бъдат приети в най-близката детска градина/ясла. Най-често това се извършва целогодишно с лично превозно средство на родителя или градски транспорт поради факта, че детето трябва да бъде в заведението до 08,30 часа, а родителят на работа от 09,00 часа, често в различен край на града. На мнение съм, че такъв критерий би бил в помощ на политики и кампании от вида на „Чистият въздух зависи от всеки един от нас“, целящи намаляване използването на лични превозни средства. С оглед на това вярвам, че е приемливо да бъдат давани

допълнителна точки, ако адресната регистрация е в радиус от до 1 (един) километър от детското заведение. ГЕОГРАФСКИ обусловени по близост прилежащи райони на заведение е най-щадящия критерий за райониране:

- 2 точки за кандидатстване в ДГ на до 1 (един) км от адреса на детето (избран от родителя)
- **ИЛИ** 1 точка за кандидатстване в квартал (ако предпочитаното заведение не е най-близкото, но е в квартала)
- 0 за по-далечни
- 1 точка за уседналост 3 години в Софийска община (периодът през който семейството се подготвя за бъдещето на детето) и 0 за по- малко.

ЗОНИРАНЕТО да е на база отдалеченост, където може да се кандидатства с по-голям шанс в ЗОНАТА и с малко по-малък извън нея, но по предпочитание. Обосновка на това предложение ще е конкретен случай. Дете живее в ж.к. Мусагеница, който е част от Младост 1, но в район Студентски. Кандидатстването в различни от квартала места затруднява много придвижването до работните места, а най-близкото заведение (след кварталните) остава на повече от 15 минути с кола, следващото – на 20+ отклонение към работните места и т.н., което в зимни условия е почти невъзможно. В много европейски градове със сходни проблеми тази част е решена с „разстояние до заведението“.

Когато заведение обяви нулев прием, точката се дава за следващото по близост заведение.

Освен това считам, че този критерий следва да бъде прилаган без значение от района на детското заведение, тъй като е възможно по-близката градина да попада в друг административен район. Във връзка с контрола върху прилагането на критерия такъв може да се извършва от директора при записване при предоставен официално списък от общината с адресите, попадащи в радиуса.

Пример във връзка с изложеното по-горе : детето Х живее на 200 метра от детската градина, но тъй като не е прието в нея е принудено да посещава следващата най-близка градина, която се намира на 2-3 км (30 минути) пеша, 3 км (между 7- 14 минути съгласно трафика в 08:00 часа делничен ден) с личен автомобил и около 32 минути с градски транспорт, включващ нужното изминато разстояние пеш. В примера са изчислени минутите за сам човек, без дете. Поради това, че детето не е прието в най-близката градина, същото, заедно с неговия родител, трябва да изгуби минимум един час на ден, който в противен случай би могло да прекара в игра в близката градинка.

В допълнение бих искала да добавя още коментари към организацията в заведенията.

Уважаеми г-н Чобанов,

Добър вариант е да се замислим и за промяна модела на финансиране на държавните детски градини (и ясли) на територията на Столична община и увеличаване на таксите спрямо минималната работна заплата.. Голяма част от родителите, с които контактувам, са готови да заплащат двойни такси, стига да бъдат осигурени повече места, персонал, намаляване на таксите в частни градини/ясли, където държавата да съдейства при липса на места в държавните/общинските. Таксата за ползване на целодневна ясла и детска градина е променена последно с Решение No 25 по Протокол No 56 от 28.01.2010 г. В момента същата е 60 лева на месец. Считам това за прекалено ниска такса. Съгласно данни от НСИ средният годишен паричен доход на домакинство за 2010 г. е бил 8 826 лева, а средно за лице – 3 568 лева. Към 2019 г. тези доходи са 14 225 лева за домакинство и 6 529 лева за лице. Това представлява увеличение в почти двоен размер.

Мисля, че таксата е редно да бъде 15% от минималната брутна работна заплата (а не 60 лв още 10 години) като по този начин се актуализира ежегодно таксата по икономически, а не по политически показатели... Тези средства да се прехвърлят в бюджета на градините, които да служат за храна и допълнителен персонал (помощен, административен, хигиенисти, ако пък се случи така, че и вместо толкова медицински лица за всяка група да е възможно поне лице с друго образование да се наеме ще е още по-добре, но това да не зависи от друго министерството, а от необходимостта от персонал в даденото заведение). По този начин би се засилил и интереса към работата от страна на млади хора донякъде. Щом тези такси се събират официално, ще може с един одит годишно спокойно да се проследят дали са изразходвани в пера работни заплати и кухня.

При не посещаване цял месец - 50% от таксата, т.е. редно е да има основна такса и при определен брой дни отсъствие да се намаляват останалите 50% пропорционално, при присъствие по-малко от 3 месеца, освен ако не е по здравословни причини, отнемане на точка и повторно кандидатстване за ДГ.

Първите две класирания без право на разместване на желанията, разместване преди третото.

Построяване на ДГ в райони без или с много малко такива, а където има съществуващи по възможност да се дострояват крила, за да не се утежнява администрирането.

Трябва да се мисли допълнително и в аванс - самотен родител, социални критерии, многодетни семейства и т.н. да получават облекчения, а не да бъдат натоварвани още и още. По този начин, ако таксите влизат в бюджета на ДЗ, наистина няма да има основания за искане на допълнителни средства от родителите за материали и играчки, какъвто наистина не им достига, а си представете как се чувства родител, който не може да отделя толкова средства на родителска среща...

Гъвкавото работно време също е опция за почасова организация, но трябва да се променят доста закони в полза на родителите на деца до възраст, в която образованието става задължително да т.е. до предучилищна група (в която се предполага, че вече има осигурени места) и то да е поне за 5 часа, с включени закуска и обяд.

Можете да разгледате чужди примери - английски, немски и френски страници на градини и училища, които са в попренаселени райони и където има сходни проблеми. Навсякъде решението не е РАЙОН, а близост до заведението. Далеч съм от мисълта, че всичко би се харесало на всички, напротив, съвсем естествено е да не се. Другото важно нещо е, че добра услуга каквато искаме във всички заведения, уеднаквяване на качеството или вдигане на същото ще се получи единствено чрез добра конкуренция, което предполага повече средства за персонал, за да има разумен подбор (малко идеалистично, но не невъзможно при добро управление от страна на директорите, т.е. те да имат контрол като "мениджъри"), а качествените директори и учители са много.

Искам също да изразя мнението си за местата за хронични заболявания – нека да не бъдат местени към основните места, защото например диабет може да се развие както март, така и октомври, но тогава вече места за хронично болни няма да има. Диагностициране за СОП също може да се случи във всеки един момент от годината – тези места трябва да са отворени целогодишно и всички с необходимост от подкрепа да имат възможност да кандидатстват за тях през целия период.

Наистина ли няма начин местата които ще "прехвърлят" просто да останат целогодишно свободни за деца с ХЗ и СОП. В крайна сметка това са особености, които могат да се открият във всяко време през годината, а не само веднъж годишно. Има бебета при които се установяват от началото, има такива които проявяват например алергии след 6 м, след 2-3 годишна възраст... За тях да се пазят места, по които се кандидатства целогодишно.

Тежка е грижата за толкова много деца – нека всеки, който счита, че това е посилно и във възможностите на персонал от двама души, прекара в заведение с деца на 2 г, на 3 г, на 4 г, на 5 г по една седмица или поне по 2-3 работни дни от край до край... Но нека и тези дни бъдат в зимните периоди, за да ги обслужват и обличат и събличат за всяка кратка разходка... Намаляването на местата за деца с ХЗ от 10 на 2 на група е правилна стъпка. Това е видно от многото останали незаети места и в момента (набор 2019 - 205 места; набор 2018 - 363 места; 2017- 240 места). Явно няма нужда от по 10 места на група. Повторното им увеличаване е безпредметно и единствено би отворило възможност за злоупотреби от страна на отчаяни родители, които в опита си да осигурят място на децата си в детска градина, са готови да прибегнат до измама. предложената §8 към допълнителните разпоредби „*Незаетите места, предвидени за деца с хронични заболявания се обявяват за свободни по общ ред за първо текущо класиране за съответната година*“. Към момента тези места се прехвърлят с решение на работната група само за групите, при които с прехвърлянето на местата няма да се надвиши допустимият брой деца в групата съгласно Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование – чл.53 (вкл. Приложение №7), чл. 57 и чл. 57а. Ако го направите автоматично, това ще доведе до нарушение на наредбата в някои групи. Най-удачно е да се запази досегашният начин на прехвърляне на местата. Ако държите да го включите в наредбата, може да добавите текста

„Незаетите места, предвидени за деца с хронични заболявания се обявяват за свободни с решение на работната група към Столична община за общ ред за второ текущо класиране за съответната година, при спазване на Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното образование, като не се надхвърля допустимият брой деца в група“ вместо предложения. Изчакването на второ текущо класиране ще даде възможност на работната група да вземе решение, като преди това се подготвят данните за брой приети деца във всяка група. Също така на първо текущо класиране деца, които са имали неуредени ТЕЛК решения за редовните класирания, ще могат да отстранят проблемите през летните месеци.

Друг аспект, който е добре да бъде разгледан според мен е месечите разлика между децата, които дават точка при прием в детско заведение – т.нар. породени деца. Добре е да се има предвид, че разликата от първа яслена група до последна градинска е около 4 години, т.е. в рамките на тези 4 години могат да бъдат застъпени приемът на дете в градинска група и приемът на такова в яслена и за това Ви моля да разгледате възможността за промяна на К8 като това не променя К6: К8 за ДГ и ПГУ/К7 за СДЯ. Деца, родени с разлика до 2 години /не се прилага за деца близнаци/ – 2 Т. ДЕЦА, РОДЕНИ С РАЗЛИКА ДО 4 ГОДИНИ /НЕ СЕ ПРИЛАГА ЗА ДЕЦА БЛИЗНАЦИ/ – 1 Т. Също така СК 10 и 12 да бъдат със завишени точки 4+ , за да има някакво предимство пред деца с двама работещи родители (с 4 точки).

За мен този критерий е неприемлив. Не виждам защо тези деца трябва да имат предимство пред децата с разлика 2 години и 5 дни или 3, или дори повече години, особено ако и двете деца са или биха могли да бъдат в системата на МОН по един или друг начин.

Увеличаването на броя на деца в групата не е решение, а създаване на нови проблеми. След подробни анализи в данните от НСИ: След 10 години по данни от статистиката се очаква населението в София да стане от 1 336 554 на 1 362 231 или това са 25,677 жители повече ИЛИ според същите, това са приблизително 1200 деца във възрастовата група от 0-4 години при т.нар. хипотеза за конвергентност (който се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.) Добавете настоящите близо 10 000 деца (който са неприети или са записани на частни ясли и ДГ и не кандидатстват въобще), след 10 години ще са необходими места за близо 11000 повече деца. Това са 550 яслени групи с ДО 20 места всяка или 110 НОВИ сгради, побиращи по 5 групи, 110 директори, 110 кухненски условия, 1650 лица персонал, зает с обучението и възпитанието на тези деца... Аз не вярвам, че това въобще е достижимо и на 20% ... И тъй като не може да се разчита на строителство и уеднаквена услугата (при положение, че няма конкуренция в предлагането, а сме на Където има място - там), вариантът с ваучерите би бил най-ефикасното решение към момента.

Ваучерна система за неприетите след трето класиране за частна ясла и ДГ с лиценз. Извън предложените промени в критериите за кандидатстване за прием в детско заведение и размера на таксата съм на мнение, че докато не бъдат осигурени нужните места за всички кандидатстващи, следва да бъде предоставена финансова помощ на родителите, чиито деца не са успели да бъдат приети за съответната година. Не е финансово изгодно за държавата поради фактът, че детето не е прието в детска градина или ясла, един от родителите да се лиши от достъпа до пазара на труда и да остане вкъщи, за да гледа детето. Освен това, едно забавено връщане на работа на родител, излязъл в майчинство или бащинство, би имало негативен ефект по отношение на неговото трудово и кариерно развитие. В същото време съществуващата алтернатива за прием в частно детско заведение изисква значителен финансов ресурс, който не е в размер на около 600-1500 лева. Това изчислено за период от една календарна година по минималния размер на таксите означава 7 200 лева. Това е повече от средния доход на лице съгласно статистиката за миналата година! Ако детето бъде прието в общинска детска градина, то родителите биха плащали 720 лева за цялата година за целодневно посещение на детето. В същото време Столична община и държавата осигуряват средства местна и държавна отговорност. Месечната издръжка на дете в общинско детско заведение изчислена по много общ начин е в размер на около 450 лева, като съществува разлика съобразно възрастта на детето. С оглед на това смятам, че е редно родителите, чиито деца не са приети в ясла

или детска градина, да бъдат компенсирани със съответната стойност на средствата местна и държавна отговорност, които биха се изразходвали за детето ако същото посещава заведение. Правя предложение да бъде гласувана финансова подкрепа на родителите, чиито деца не са приети в общинско заведение, в размер на минимум 250 лева месечно. Помощта би могла да бъде директно дадена под форма на ваучер, важащ само и единствено в заведенията, в случаите, когато детето е записано в частна детска градина при доказано липса на място за него след 3-то класиране в Държавна такова заведение. **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** проверка дали информацията (критерий по критерий) подадена за класиране е коректна, за да се избегнат умишлено занижени точки за дадено дете с цел получаване на ваучер за частна градина.

Реален и актуален пример: Дето ми посещава лицензирана частна детска ясла/градина. Месечната такса в момента е 600лв. (има 10% намаление ако се предплати за учебна година → Септември – Юни). Летните месеци (Юли и Август) се заплаща само дните в които дето е присъствало). Броя на децата в група е не повече от 14.

Ако детето ми беше прието в общинска ясла, то тя би получавала ~450лв от държава/община плюс 60лв. от родителите на детето. Общо 510лв. Само че децата в група биха били двойно при еднакъв брой персонал.

Цитирам друго родителско становище по-долу, в „италик“:

Бих искала да изразя своето несъгласие с Доклад с рег. № СОА20-ВК66-4300/03.06.2020 г. В посочения документ се цитира „направен анализ“ относно тенденцията за намаляване на местата в детските заведения с 3229 места за периода 2017 – 2020г. поради спазване на наредбата за допустими бройки за яслени групи от 23 и градински групи от 28 деца. Моето становище е, че спазването на наредбата е довело до спиране на порочни практики с фалшиви документи за хронично болни деца и поради това е намалял общият брой на приетите деца за посочения период.

В таблиците по-долу можете да видите данните за първите три класирания за периода 2017 – 2020г. (Данните са копирани ръчно от сайта на ИСОДЗ и е възможно да има неточности). Бих искала да получа информация какви са били свободните места след трето класиране за годините 2017, 2018 и 2019, тъй като в сайта на ИСОДЗ не мога да намеря такава информация. По този начин ще се види, че не намаляването на бройките в група, а рязкото намаляване на приемане на деца с хронични заболявания води до общ спад приетите за година. Местата продължават да съществуват, просто няма кандидати за тях!

Кампания 2017

Група	Набор	Класирани на 13.05.2017г.	Класирани на 27.05.2017г.	Класирани на 10.06.2017г.	Общо класирани на първите 3 класирания
Подготвителна група	2011	54	31	22	107
3 градинска група	2012	82	39	52	173
2 градинска група	2013	133	64	70	267
1 градинска група	2014	3 349	460	189	3 998
2 яслена група	2015	3 436	415	263	4 114
1 яслена група	2016	2 144	287	83	2 514
	Общо	9 198	1 296	679	11 173
	Общо класирани:		11 173		
	Общо приети:		47 043		

Кампания 2018

Група	Набор	Класирани на 12.05.2018г.	Класирани на 26.05.2018г.	Класирани на 09.06.2018г.	Общо класирани на първите 3 класирания
Подготвителна група	2012	919	176	173	1 268
3 градинска група	2013	380	127	127	634
2 градинска група	2014	186	68	40	294
1 градинска група	2015	3 059	384	507	3 950
2 яслена група	2016	2 752	335	166	3 253
1 яслена група	2017	1 817	272	91	2 180
	Общо	9 113	1 362	1 104	11 579
	Общо класирани:		11 579		
	Общо приети:		47 075		

Кампания 2019

Група	Набор	Класирани на 11.05.2019г.	Класирани на 25.05.2019г.	Класирани на 08.06.2019г.	Общо класирани на първите 3 класирания
Подготвителна група	2013	917	184	119	1 220
3 градинска група	2014	459	127	134	720
2 градинска група	2015	139	76	59	274
1 градинска група	2016	3 388	346	138	3 872
2 яслена група	2017	3 431	229	73	3 733
1 яслена група	2018	1 927	179	36	2 142
	Общо	10 261	1 141	559	11 961
	Общо класирани:		11 961		
	Общо приети:		44 534		

Кампания 2020								
Група	Набор	Класирани на 15.05.2020г.	Класирани на 30.05.2020г.	Класирани на 13.06.2020г.	Общо класирани на първите 3	Свободни места към 19.06.2020г.		
						Общ ред	Хронични заболявания	СОП
Подготвителна група	2014	800	190	91	1 081	807	2	80
3 градинска група	2015	350	120	64	534	373	7	55
2 градинска група	2016	81	41	25	147	13	1	122
1 градинска група	2017	3 201	295	109	3 605	52	236	509
2 яслена група	2018	3 054	218	56	3 328	3	352	9
1 яслена група	2019	1 616	155	29	1 800	4	205	6
	Общо	9 102	1 019	374	10 495	1 252	803	781
	Общо класирани:		10 495					
	Общо приети:		43 814					
	Общо свободни места:		2 836					

Приетите през 2020г. според доклада са 43 814 + 2 836 свободни места са общо 46 650, което е с 2 116 места повече от 2019г, ако всички места бъдат запълнение.

В доклада също се казва, че е видно, че системата има достатъчно капацитет да работи с повече на брой деца. От какво става ясно това? Как се измерва капацитетът на учителите, медицинските сестри и помощник възпитателите, че е достатъчен да работи с по 30-35 деца в група?

Цитират се „редица европейски държави“, в които няма максимален брой на деца в група. В редица европейски държави има максимален брой деца на 1 възрастен. Така ако например в държава Х има 40 деца в група с тях ще работят 4 учителя. В България няма такова изискване.

Допълнителен персонал не се назначава и няма предвидено увеличение на същия. Така че отново питам, как съществуващият персонал има капацитет да работи с 30-35 деца?

За справка: „По колко деца се падат на един учител в детска градина у нас и в ЕС?“

<https://nmd.bg/%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%B8-%D1%81%D0%B0-%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82/>

	Максимален брой деца на 1 възрастен						Максимален брой деца в група					
	Възраст на децата						Възраст на децата					
	Под 1	1	2	3	4	5	Под 1	1	2	3	4	5
BG	nr	nr	nr	nr	nr	nr	8	20	20	28	28	28
BE fr	7	7	7	20	20	20	nr[1]	nr	nr	nr	nr	nr
BE de	6	6	6	19	19	19	nr	nr	nr	nr	nr	nr
BE nl	6.5	6.5	6.5	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
CZ	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	24	24	24	24
DK	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
DE	5	5	5	14	14	14	10	10	10	25	25	25
EE	nr	8	8	8	12	12	5	16	16	16	24	24
IE	3	5	8	8	8	na	nr	nr	nr	nr	nr	nr
EL	4	4	4	12.5	12.5	25	12	12	12	25	25	25
ES	nr	nr	nr	nr	nr	nr	8	14	20	25	25	25
FR	5	8	8	nr	nr	nr	nr	nr	20	30	30	30
HR	nr	nr	nr	nr	nr	nr	5	8	12	14	18	23
IT	варира	варира	варира	варира	варира	варира	варира	варира	варира	26	26	26
CY	6	6	16	25	25	25	nr	nr	nr	25	25	25
LV	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
LT	3	10	15	20	20	20	6	10	15	20	20	20
LU	6	6	8	8	11	11	12	12	15	15	15	15
HU	6	6	7	nr	nr	nr	12	12	14	25	25	25
MT	3	5	6	15	20	na	nr	nr	nr	15	20	na
NL	: [2]	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
AT	5	7.5	7.5	12.5	12.5	12.5	10	15	15	25	25	25
PL	8	8	8	nr	nr	nr	nr	nr	nr	25	25	25
PT	5	7	9	7.5	12.5	12.5	10	14	18	25	25	25
RO	4	5	6	17	17	17	7	7	15	20	20	20
SI	6	6	6	8.5	11	11	12	12	12	17	22	22
SK	nr	nr	10	20	21	22	nr	nr	10	20	21	22
FI	4	4	4	7	7	7	nr	nr	nr	nr	nr	nr
SE	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
UK-ENG	3	3	4	13	13	na	nr	nr	nr	nr	30	nr
UK-WLS	3	3	4	8	8	na	12	12	12	26	30	na
UK-NIR	3	3	5	8	na	na	26	26	26	26	na	na
UK-SCT	3	3	5	8	8	na	nr	nr	nr	nr	nr	na
IS	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
TR	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	20	20	20
LI	варира	варира	варира	варира	варира	варира	8	8	12	12	20	20
NO	9	9	9	18	18	18	nr	nr	nr	nr	nr	na
CH	6	6	8	8	nr	nr	12	12	12	12	24	24

[1] nr – не е фиксиран препоръчителен брой

[2] : – няма данни от държавата

Моля Ви също да съдействате на всички нас със следните съпътстващи проблеми...

Моля Ви да преустановите безумието „КОНТАКТНА БЕЛЕЖКА“ и да оптимизирате „бумажината“ и административната тежест в заведенията – всяко листче, тетрадка, дневниче, което не го поглежда повече от един човек не е необходимо и няма нужда да трупа прах в архивите, стига да не е за нуждите на счетоводство или други, изискуеми за дългосрочно съхранение от закона документи! При положение, че прословутата контактна бележка се издава до 3 дни преди постъпването/връщане на ясла/градина, а инкубаторите ни за болести си ги развъждат тайно точно 2-3 дни преди симптоми, как да е сериозна тази бележка, освен в случаите, в които брат/сестра са със жълтеница/шарка/нещо-си и общият педиатър знае и не пусне на брат/сестра такава бележка. Добре ще е и да се прави по-сериозен контрол на издаващите бележки в последствие - ако бележките са с невярно съдържание, най-добре е да се направи проверка на лекарите, издаващи фалшиви документи, а не на заведенията, което ТРЯБВА да ги приеме.

При работа със системата – изключително тровави и дълги са настоящите срокове на подреждане на желани Всеки заинтересован родител си подрежда желанието МНОГО преди месец Март и много преди да се обновят критериите. Необходимо е обявяване на местата, подробното разясняване на критериите до края на месец Март включително в ИСОДЗ и отваряне на системата за 2 седмици – до средата на април. Съкращаване на първия срок (класирания) на 1 седмица (от средата на април, до края му). Избягват се частично "мушификации" с документи и създаване на нови профили. Подредането на желанието може да си е предварително, а в тези седмици всеки родител да си види и прецени шанса. Заклучване на системата за кандидатстване до определен ден и час (да речем 20:00 часа на 24-ти април). Известяване на класирането - 08:00 часа на следващия ден- 25-ти април.

Проверки и записване по 1 седмица и отключване за второ класиране, а в последствие и за трето, които да протекат по същия начин.

На входа, при записване на дете да се прави минимум двустранна проверка на ЕГН-тата на детето и родителите с цел да се предотвратят фалшиви профили в ИСОДЗ – нещо което много натоварва родителите и системата. Освен ЕГН, на удостоверението за раждане има четирицифрен код на акт за раждане, както и ЕГН на майката. Три възможни проверки, които могат да се извършват автоматично преди потвърждаване на истински профил!

Какво ни притеснява от незнание - има ли стратегия и план за трайното функциониране на ясли и градини след 15-ти септември (когато нито този вирус, нито останалите вируси ще спрат ненадейно действието си), за период от поне 5 години в сходни ситуации? Ще има ли публичен такъв или всичко отново ще се случва седмица по седмица? Направен ли е ефективен и ефикасен анализ на досегашните мерки и техните последствия? Ще има ли публичен такъв? Има ли се предвид при анализа мерките и действията на всички засегнати от Ковид държави (в т.ч. Швеция, Австралия и т.н.) дали броят на деца и персонал в едно заведение е бил определящ?

Кога ще се разработи цялостна и устойчива стратегия за физическото и психичното ни здраве? Какви са до момента изводите от взетите мерки в България относно физическото и психическото здраве на персонала, зает с работата в ДГ и ясли, на родителите и на децата? Ще има ли публична информация за това? Много е просто това, което искаме - ясна и структурирана дългосрочна програма (за строежи, за учебни програми и материали, за повишаване на качеството на преподаване, не с вила на врата на учителя, за финансова стабилност, за възможността директорите да са истински управленци и да имат възможност да се конкурират помежду си, привличайки кадри, за отпадане на определени безпочвени изпити, без насоченост, за обучение не само в мениджърски паралелки, а в истински професионални училища, с кабинети и специалисти, една истински устойчива минимум 10 годишна програма, която да бъде изпълнявана поетапно, а не "на парче" и "на пожар"), която да се следва и да няма мърдане докато не приеме облик!

Може да се помисли и за това инвеститор и община да имат ангажимент към нов фонд в общината, в която има проект, че при Акт 16 ще преведе по (примерно) 100лв/м² на застроена площ по него за

изграждане на нови заведения в този район. Общината да е длъжна да планира съответно място за образователни инфраструктури, контролен орган да е извън тези две - община и инвеститор.

Не задължителният характер, а добрите условия и качествен персонал в системата на МОН биха били фактор при избора на един родител да повери детето си в сигурна и спокойна обстановка. Повече сграден фонд, повече възпитатели, педагози и персонал, по-малко на брой деца в група е по-трудно, по-бавно изпълнимо, но ефикасно решение, а не задължение, влошаващо сегрегацията, наложено на всички, без оглед на настоящата ситуация. Представете си просто всички министри да бъдат длъжни да запишат децата си в държавна градина, държавно училище, съпругите им да работят в държавна администрация на друго министерство... без значение дали има места или не, без оглед на това дали условията са подходящи или не, дали учреждението със свободни места не е на един час в посока и ТРЯБВА да са там навреме... а сега си представете, че нямате автомобил... Като родител ме е страх, че детето ми ще бъде нахокано и ошамарено от някоя някое "бърнаут"-нато лелче, а не че ще ТРЯБВА да го вода. В допълнение Ви моля да предвидите достатъчно фонд във всеки квартал и изпълнението в рамките на следващите дори 10 години, ако считате че има смисъл да се мисли 1-2 поколения напред, за да оставаме повече в България, а не да се чудим как приежа на втората седмица децата ни в държавата X, а чакахме две години тук.

Също така считам, че е крайно време да се наложи по-добър контрол - за **умишлени** злоупотреби и **умишлени** манипулации в системата трябва да се отнемат точки и право на кандидатстване в рамките на една + година. Също така е добре административната тежест да може да се сведе до минимум за родителите, които сме в отпуск за отглеждане на дете/деца – нека всеки документ, който може да бъде изваден от община- да бъде търсен по служебен път и Необходими са мерки за справяне с предоставени умишлено неверни данни, пазене на места с месеци, издаването на фалшиви документи, с цел прием на деца. Предлагам Ви при установяване на такива случаи да се отнема правото на родителите да кандидатстват през следващата минимум година, а в следващо класиране да не им бъдат признавани точките по критериите, по които е извършена злоупотребата.

Може би е добре да се обърне внимание и на това, че училище се избира по съвсем други критерии и изборът на училище в много случаи не е свързан с близостта до дома. Моля Ви да обмислите вариант за възможност на избор на училища поне в същия или съседен по граници район.

Деца не искат лъскави молове, уай фай навсякъде, дори в градския транспорт, луксозни квартали, а се нуждаят трайно от Здравеопазване, Образование, Спорт...

Напомням Ви и за предходните ни заявления и отговорите към тях: Писмо, жалба №22445/ СОА20-КЦ01-7566/ 24.02.2020 Относно извеждането и грижите за децата... цитирам част от него, отново в „италик“:

Във връзка с различни по смисъл и сила вътрешни наредби и ред в различните заведения искам да заявя своето желание за следното:

За всички деца в яслени и в градински, предучилищни подготвителни групи, да е задължително извеждането им навън ежедневно за минимум 1 час с предложение това да са промеждутъци в часовете сутрин от 11 до 12ч. и следобед след 16ч., без оглед на времето и температурите, с изключение на следните метеорологични условия: мъгла, силен и проливен дъжд, гръмотевични бури и град/градушка, силно замърсен въздух над 50 микрограма /м3 (по Ваше усмотрение за по-точни стойности), силен вятър над 10м/сек (по Ваше усмотрение за по-точни стойности) или прекомерно ниски или високи температури заради възможност от температурен шок под -15 или над +35 (по Ваше усмотрение за по-точни стойности). В допълнение на изявеното ще добавя, че когато децата са навън, спокойно стаите могат да се проветряват, като така ще се проветряват по-често поне за по 15+ минути, вместо да бъдат ограничавани времето и продължителността със заповеди.

Редно е да се актуализират нормите за закаляване в детската градина от назначените медицински специалисти. Същите да бъдат задължително обвързани с изискванията за

здравословни и безопасни условия и среда за отглеждане на децата. Да се определи схема за системно, ежедневно извеждане на децата навън през всеки годишен сезон според актуализираната схема за детско закаляване.

Някои от проблемите които биха могли да възпрепятстват осъществяването са:

Неподходящи дрехи за излизане на дори едно от децата, което води до задържане в помещенията на цялата група. – Възможно решение: Да се приеме минимум за безопасно срещу студа и климатични промени външно зимно облекло за всяко дете в градината. В запознаването с реда от родителите да се запознаят с изискване да се оставят в шкафа чето шапки, подходящи за слънце, други за зимни условия, ръкавици, гумени ботуши, гумени панталони, грейка и дъждобран, както и да има по 2 чифта чисти дрехи, чорапи, бельо за всякакви случаи, шише за вода за многократна употреба. Тези, които не желаят или не могат по някакви причини да излизат, остават вътре, със сборна група от различните възрасти, с единия учител, другите са навън, отново сборни групи, с другия учител. Гъвкавост и за учителите, до някаква степен.

Неподходящи площадки, които да са истински двор, а не „разграден двор“. Състоянието на площадките през зимата не е без значение – необходими условия са гумирани и безопасни настилки на площадки с катерушки, люлки, къщици, стълбички с букви, цифри, гъбки, клатушки и други (стойността на такава площадка не надвишава 10 000 лева по оферти от фирми- изпълнители или общо за всички 1834 градини ще са необходими не повече от 20 000 000 лева като за някои със сигурност вече има изградени такива, те просто могат да се „наградят“ за предприемчивостта), санитарно помещение в близост до площадката, около площадките затревено с естествена поддържана или изкуствена трева в широк диаметър (не повече от 20 000 лева за изграждане) . - Възможно решение при желание и възможности на общините, подкрепено от държавния бюджет: Поетапно изграждане на площадки като държавата отпусне целево сумата от 60 000 000 лева за площадка и затревяване, разпределени според големината и посещаемостта на заведението.

Много време за преобличане от 2 жени- има определени нормативни правила за щатни бройки в една градина или ясла. Не се отпускат допълнителни бройки персонал. Няма как за кратко време едновременно да бъдат облечени и обути над 15 деца. За половин час излизане има половин час обличане, после още толкова събличане. Персоналът се сблъсква ежедневно със следните проблеми, не само при извеждане, а като цяло: едно дете се нааква вън, влизат да го сменят, друго има пиш... Една леличка и една сестра на смяна приемат децата, подготвят закуска, 10 часа междинен плод, чистене на коридори след приема, няма отделни чистачки на щат, заниманията вътре отпадат! На две от децата минимум крачетата се намокрят от което следва преобуване. – Възможни решения са: Родителите да бъдат запознани и да подписват в реда, че ще спомагат за по-бързото приучаване на децата да се обличат сами, ... Да се увеличи педагогическия и непедагогическия персонал. Да се приеме практика на „заемане“ на състав от други групи, за да става по-бързо в една група и децата от различните групи да излизат поетапно. В дългосрочен план да има стратегия да се намалят бройките на децата в група като се увеличи сградния фонд, стаите и персонала.

Множеството ситуации. Проблемът при големите е, че имат по 3 ситуации сутрин и времето за излизане им се скъсява. В големите групи има по 3 занимания, едно от които, ако е творческо, се проточват почти до 11ч, а след 10ч започват допълнителни дейности, за които родителите плащат и държат децата да ходят. В градините с плуване, в деня за плуване не може да се излиза с изключение на горещите дни, но е редно и тези деца, ако плуват сутрин, следобед да излизат и обратно. – Възможни решения са: Облекчаване програмите и ситуацияите, призоваване от директорите да не записват децата си на всички допълнителни дейности, обявени в ДГ. Те определено "крадат" много от времето за престой на децата на открито. Промяна в учебните програми (с олекотяване) и намаляване броя на ситуацияите във всички възрастови групи. Липсата на единомислие у родителите в една група по този въпрос. Всъщност точно това отказва много педагози да извеждат децата. Родителите не винаги мислим и действваме рационално, имайки предвид бъдещото развитие и състояние на децата ни, но имам увереността

да кажа, че понякога трябва да бъдем поставяни пред свършен факт и да ни бъде наложено да имаме повече доверие в институцията която образова, възпитава и обучава децата ни.

В заключение искам да добавя, че в никакъв случай извеждането на децата ни не трябва да се случи със заповед сега, веднага и сама по себе си, за да избегнем създаването на още по-голяма тежест върху персонала, който работи за всички нас, а да бъдат приложени първо възможни решения за проблемните случаи и едва тогава да се въведе тази практика.

В случая няма никакво значение кой откъде е, къде живее и какво прави. Децата не трябва да страдат заради това къде и как са се родили. Централизацията в големите и малкото на брой и вид длъжности в по-малките населени места е част от проблема, който е факт не само тук, но тук се усеща с много сериозни темпове. Това няма да се промени, просто трябва да го приемем и да мислим за промени в бъдеще.

Не убивайте нашата надежда, че нашите деца ще останат в България заради по-добрата ни държава... моля Ви за мерки и дългосрочен план за следващите минимум 10 години... заради децата които искаме да живеят в развита, а не в развиваща се държава, доказвайки, че промяната се случва от нас и всеки е значим...

От година на година си представям как след 18-20 години ние ще останем сами заради нашата некадърност и неспособност. А Вие?

Гр. София
01.07.2020 г.

С надежда: Денница Каназирева